

ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น (Thai for Communication)

อาจารย์อุภาวรรณ นามhirัญ

บทที่ ๓ การรับสารด้วยการฟัง

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

สิ่งที่ผู้เรียนจะได้รับ

1. อธิบายความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของการฟังได้อย่างถูกต้อง
2. เข้าใจวัตถุประสงค์ในการฟังและสามารถพัฒนาสมรรถภาพในการฟัง
3. ประยุกต์ใช้ หลักการฟังเพื่อส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
4. พัฒนาทักษะ การฟังให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

บทที่ ๓ การรับสารด้วยการฟัง

1. ความหมายของการฟัง
2. กระบวนการฟัง
3. ความสำคัญของการฟัง
4. จุดมุ่งหมายของการฟัง
5. ลักษณะการฟังที่ดี
6. อุปสรรคที่ทำให้การฟังไม่มีประสิทธิภาพ
7. การพัฒนาทักษะการฟัง
8. การประเมินผลการฟัง

1) ความหมายของการฟัง

"การได้ยิน" (Hearing) vs "การฟัง" (Listening)

ความแตกต่างที่สำคัญ

ความแตกต่างที่สำคัญ

ระดับการได้ยิน (Hearing)

กระบวนการทางสรีรวิทยา เกิด

ขึ้นอัตโนมัติ อาศัย

ความสมบูรณ์ของหู ไม่ต้องใช้

ความพยายาม

ระดับการฟัง (Listening)

กระบวนการทางจิตวิทยา

ต้องตั้งใจ ตีความ จับใจความ

และมีการตอบสนอง เป็นทักษะ

ที่ฝึกฝนได้

"การฟังคือกระบวนการรับสาร เข้าใจ
สาร และมีปฏิกิริยาตอบสนอง"

2) กระบวนการฟัง

กระบวนการฟังเริ่มจากสระ (หู)
ไปสู่สมอง (ความคิด)
และจบที่การตัดสินใจ (เชื่อ/ไม่เชื่อ)

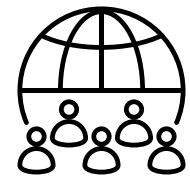

ความสำคัญของการฟัง

ต่อตนเอง (Personal)

ช่วยให้มีความรอบรู้ กว้างไกล ทันโลก สร้างความบันเทิงใจ และ
พัฒนาสติปัญญา "ผู้รู้จักฟังคือผู้ฉลาด"

ต่อสังคม (Social)

สร้างความเข้าใจอันดี ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย ก่อให้เกิดความ
ร่วมมือ ลดความขัดแย้ง และเป็นมารยาททางสังคมที่สำคัญ

ในการสื่อสาร (Communication)

เป็นพื้นฐานของ ทักษะ พูด อ่าน เขียน หากฟังไม่มีประสิทธิภาพ การ
สื่อสารย่อมล้มเหลว

จุดมุ่งหมายของการฟัง

1. เพื่อความเพลิดเพลิน

ฟังเพื่อผ่อนคลาย

ไม่เคร่งเครียด

(เช่น เพลง, นิทาน)

2. เพื่อความรู้

ต้องมีสมาธิ จับประเด็น

บันทึกช่วยจำ

(เช่น การเรียน, ข่าว)

3. เพื่อวิจารณ์ญาณ

วิเคราะห์ แยกแยะข้อเท็จจริง

ตัดสินใจที่น่าเชื่อถือ

ลักษณะนิสัยการฟังที่ดี

 มีจุดมุ่งหมาย รู้ว่าฟังเพื่ออะไร เพื่อจับประเด็น หรือเพื่อความรู้

 ปราศจากอคติ ใจกว้าง ไม่จับผิด ไม่ตัดสินล่วงหน้าจากตัวผู้พูด

 มีมารยาท ให้เกียรติผู้พูด ไม่พูดแทรก สบตา และตอบสนอง

 มีสมาธิแน่วแน่ จดจ่อกับผู้พูด ไม่วอกแวก ตัดความกังวล

 มีวิจารณญาณ คิดไตร่ตรอง หาเหตุผล แยกแยะข้อเท็จจริง

 จดบันทึก สรุปสาระสำคัญเพื่อกันลืมและทบทวน

อุปสรรคของการฟัง

สาเหตุจากผู้ฟัง

ร่างกายไม่พร้อม (ง่วง, ป่วย)
มีอคติต่อผู้พูด
ด่วนสรุป/คาดเดาไปเอง
เลือกฟังเฉพาะที่ชอบ

สาเหตุจากผู้พูด

พูดเร็วหรือเบาเกินไป
ใช้ศัพท์ยาก/สแลง
น้ำเสียงราบเรียบ (Monotone)
บุคลิกภาพไม่ดึงดูด

สาเหตุจากสภาพแวดล้อม

เสียงรบกวน (Noise)
กลิ่นไม่พึงประสงค์
อุณหภูมิ/ที่นั่งไม่สบาย
สิ่งเบี่ยงเบนความสนใจ

การพัฒนาทักษะการฟัง

💡 การจับใจความสำคัญ

ฟังให้รู้เรื่อง โดยตอบคำถามหลัก: ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร และผลเป็นอย่างไร

🔻 การวิเคราะห์สาร

แยกแยะ "ข้อเท็จจริง" ออกจาก "ข้อคิดเห็น" และพิจารณาความน่าเชื่อถือของผู้พูด

📖 การตีความสาร

ทำความเข้าใจความหมายแฝง น้ำเสียง สัญลักษณ์ และเจตนาที่แท้จริงของผู้พูด

👉 การประเมินค่า

ตัดสินคุณค่าของสารว่า มีประโยชน์ สมเหตุสมผล หรือนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างไร

สอบเก็บคะแนนการฟัง 5 คะแนน

เกณฑ์การประเมิน	ดีมาก (5 คะแนน)	ดี (3-4 คะแนน)	พอใช้ (1-2 คะแนน)
1. การวิเคราะห์สาร (2 คะแนน)	ตีความเจตนาของเด็กชายได้ ลึกซึ้ง เชื่อมโยงกับผลลัพธ์ทาง จิตใจของคุณลุงได้ชัดเจน อ้างอิงหลักการฟังได้ถูกต้อง	สรุปเรื่องราวได้ถูกต้อง วิเคราะห์ เจตนาได้สมเหตุสมผลแต่ขาดรายละเอียดบางส่วน	สรุปเรื่องราวได้แต่วิเคราะห์ เจตนาไม่ชัดเจน หรือตอบไม่ ตรงประเด็น
2. การเชื่อมโยงวิชาชีพ (2 คะแนน)	เชื่อมโยงแนวคิดเรื่องการฟัง เข้ากับการดูแลแบบประคับ ประคอง (Palliative Care) ได้ อย่างลึกซึ้ง แสดงถึง Empathy	เชื่อมโยงกับการปฏิบัติงานพยาบาล ได้ถูกต้องตามหลักการ	ไม่สามารถเชื่อมโยงกับบทบาท พยาบาลได้ หรือตอบเป็น นามธรรมเกินไป
3. การใช้ภาษา (1 คะแนน)	ใช้ภาษาเขียนสละสลวย เป็น วิชาการ สื่อความหมายทาง อารมณ์ได้ดี	ใช้ภาษาถูกต้อง สื่อความหมายเข้าใจ ได้	ใช้ภาษาพูดปะปน หรือเรียบ เรียงประโยคสับสน